

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.45.134/2025/5.

A tanács tagjai: Dr. Magyarfalvi Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Farkas Katalin bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Varga Eszter bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Dr. Sipka Ügyvédi Iroda
(alperesi képviselő címe;
eljáró ügyvéd: dr. Sipka Péter Máté)

Az alperes: Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal
(alperes címe)

Az alperes képviselője: Bakóné dr. Papp Katalin kamarai jogtanácsos

A per tárgya: munkavédelmi bírság kiszabása és egyéb kötelezés tárgyában hozott közigazgatási határozat jogszerűsége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálattal támadott határozat: a Debreceni Törvényszék 104.K.700.433/2025/27. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 104.K.700.433/2025/27. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A feljegyzett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] Az ... vállalkozási szerződést kötött a ...1-vel a cím1 alatti teljesítési helyen lévő gyártócsarnok kivitelezési munkáinak elvégzésére. E kivitelezési munkálatokban a felperes a ...1-vel kötött megállapodás alapján alvállalkozóként vett részt. 2024. november 14-én a felperes két munkavállalója – ...2 és ...3 – a gyártócsarnokban egy 10 méter magasságra emelt ollós emelőkosárból tűzzárési munkát végzett, amikor az ... három darukezelő munkavállalója híddaruval emelési, tehermozgatási tevékenységet kezdett meg. A működésbe hozott híddaru az útvonalában felállított ollós emelőt felborította, az abban tartózkodó két munkavállaló pedig a betontalajra esett, melynek következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy a helyszínen életüket veszítették.

[2] Az alperes a baleset körülményeit ellenőrizte, és a 2025. február 17-én meghozott HB/09-MMEO-I/000121-8/2025. ügyiratszámú határozatában kötelezte a felperest, hogy

- 1.) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munka végzéséhez csak meghatározott szakképzettséggel (képzettség), illetőleg gyakorlattal rendelkező személyt bízson meg;
- 2.) rendelkezzen kockázatértékeléssel, amelyben minőségileg, illetőleg szükség esetén mennyiségileg értékelje a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat;
- 3.) a munkavállalóit csak olyan munkával bízza meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmasak (az alkalmasságról külön jogszabályban meghatározott orvosi vizsgálat alapján kell dönten);
- 4.) a munkavállalók részére az írásban meghatározott egyéni védőeszközöket munkahelyenként és munkakörönként biztosítsa, és azok rendeltetésszerű használatát megkövetelje;
- 5.) oktatás keretében gondoskodjon arról, hogy a munkavállaló elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes tartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel;
- 6.) írásban határozza meg a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjét, valamint a vizsgálatokkal kapcsolatos feladatait, beleértve az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatok irányát és gyakoriságát is;
- 7.) az egyéni védőeszköz juttatás belső rendjét írásban határozza meg, és az egyéni védőeszközöket dokumentáltan a munkavállalók „részére bocsássa”;
- 8.) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében munkavédelmi szakmai képesítéssel rendelkező személyt jelöljön ki vagy foglalkoztasson, és valamennyi munkavállalójára kiterjedően biztosítson foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatást;
- 9.) minden tudomására jutott munkabalesetet a bekövetkezését követően haladéktalanul vizsgáljon ki, annak körülményeit tisztázza, a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben rögzítse, és a munkabaleseti jegyzőkönyveket, valamint a munkáltatói balesetvizsgálat teljes dokumentációját a munkavédelmi hatóságnak küldje meg.

[3] Az alperes megállapította továbbá, hogy a felperes a fenti 1.-4. pont alatti kötelezés alapjául szolgáló munkavédelmi hiányossággal két fő munkavállalója egészségét, testi

épségét súlyosan (és közvetlenül) veszélyeztette, akik súlyos (halálos) munkabalesetet szenvedtek, ezért a felperest 80.000.000 forint munkavédelmi bírsággal sújtotta.

[4] A határozat indokolása az 1. pontban leírt kötelezés alapjaként azt rögzítette, hogy a két elhunyt munkavállaló nem rendelkezett sem az ollós emelő kezelésére jogosító gépkezelői jogosítvánnyal, sem a tűzzárasi munkálatok elvégzésére jogosító tűzvédelmi szakvizsgával. E pont tekintetében megsértett jogszabályként a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 51. § (1) és (3) bekezdéseit, az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet (a továbbiakban: EBSZ) mellékletének 5.1. alpontját, a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 1. § (1) bekezdését és 1. mellékletének 4. pontját hívta fel. A 2. pont vonatkozásában jogszabálysértésként az Mvt. 54. §-át; a 3. pont esetében a Mvt. 49. § (1) bekezdés *d)* pontját és (1a) bekezdését, 50. §-át, az EBSZ 5.1. pontját, a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről szóló 35/2024. (IX. 26.) IKM rendelet 1. §-át, a munkaköri szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 6. §-át és 16. §-át; a 4. pont tekintetében az Mvt. 42. § *b)* pontját, 44. § (1) bekezdését, 54. § (7) bekezdés *h)* pontját, valamint az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: SzCsM-EüM együttes rendelet) 4. számú melléklete 1. fejezetének 19.1., 19.2. pontját, valamint III. fejezetének 5.3. alpontjait jelölte meg; az alperes megjelölte a határozat 5-9. pontjaiban foglalt kötelezés alapját képező jogszabálysértéseket is.

[5] Az alperes a határozatban felsorolta a megállapított tényállás bizonyítékait (hatósági ellenőrzések során felvett jegyzőkönyvek, rendőrségi jegyzőkönyv, fénykép- és videófelvevételek).

[6] A munkavédelmi bírság kiszabása körében az alperes az Mvt. 82. § (1) bekezdéséből indult ki, és a súlyos veszélyeztetést az Mvt. 82. § (2) bekezdés *d)* pont *da)* alpontja, *e)* és *g)* pontjai, 44. § (1) bekezdése és 51. § (3) bekezdése alapján állapította meg. A határozat szerint a munkavállalók életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztette az, hogy az I. veszélyességi osztályba tartozó munkáltató kockázatértékeléssel nem rendelkezett, a munkavállalók a veszélyes munkafolyamatot fejtvedő sisak és leesés elleni védelmet nyújtó hevederzet használata nélkül végezték. A munkavállalók nem rendelkeztek a fokozott baleseti veszéllyel járó tevékenységhez és emelőgépkezeléshez szükséges érvényes munkaköri alkalmassági véleménnyel, valamint az emelőgép kezeléséhez szükséges szakképesítéssel.

[7] Az alperes a határozatában – a munkavédelmi bírság mértékéről és a kiszabására vonatkozó részletes szabályokról, valamint a munkabiztonsági szaktevékenység végzésére jogosult személyek nyilvántartásának és továbbképzésének szabályairól szóló 25/2024. (II. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdésére hivatkozással – rögzítette, hogy a munkavédelmi bírság mértékének meghatározása az Mvt. 82. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján történt; a Korm. rendelet szerinti általános képletet a következők szerint alkalmazta:

- a munkavédelmi bírság alapösszege a súlyosan veszélyeztetett munkavállalónként 100.000 forint [Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés];
- a súlyos veszélyeztetéssel érintett munkavállalók száma: 2 fő [Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés];
- a munkavédelmi normasértések száma: 5, a hozzárendelt szorzó 2 [Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés *b)* pontja];

- a súlyos veszélyeztetéssel érintett munkavállalók súlyos veszélyeztetésének időtartama a munkáltatónál: több mint 1 hónap, így az erre eső szorzó 10 [Korm. rendelet 5. § (2) bekezdés d) pontja];
- a munkáltató mulasztása miatt fennálló legsúlyosabb következmény: halálos munkabaleset, a hozzárendelt szorzó: 20 [Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés c) pontja];
- a hatósági ellenőrzést megelőző 3 éven belül véglegessé vált munkavédelmi bírság nem került kiszabásra, a hozzárendelt szorzó 1 [Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése];
- a hatósági eljárással érintett munkáltatónál a mikro-, kis- és középvállalkozásra vonatkozó 5. § (5) bekezdésében megjelölt szorzó és a bírságösszeg felső határa az 5. § (6) bekezdése alapján nem alkalmazható, mert a felperes mulasztása miatt halálos munkabaleset következett be, ezért a hozzárendelt szorzó 1 [Korm. rendelet 5. § (6) bekezdés];
- a mérlegelési jogkörben megállapított bírságnövelő tényező: 20%, a hozzárendelt szorzó 0,2 [Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés c), d) és f) pontjai];
- a mérlegelési jogkörben megállapított bírság csökkentő tényező: 20%, a hozzárendelt szorzó 0,2 [Korm. rendelet 6. § (2) bekezdés a) pontja].

A figyelembe vett szempontok alapján a bírság mértékének levezetése az alábbi volt: 200.000 forint $\times 2 \times 10 \times 20 \times 1 \times 1 + 16.000.000$ forint – 16.000.000 forint = 80.000.000 forint.

A kereseti kérelem és a védírat

[8] A felperes pontosított keresetében – szükség esetén új eljárásra kötelezés mellett – elsődlegesen a határozat megsemmisítését kérte, másodlagosan pedig a védőfelszerelés tényleges biztosítását, a képzettséget és a munkavédelmi bírságot érintő rendelkezések vonatkozásában a határozat részbeni megsemmisítését. Kérte továbbá az alperes perköltségben marasztalását a becsatolt megbízási szerződésben rögzített 650.000 forint ügyvédi megbízási díj általános forgalmi adóval (a továbbiakban: áfa) növelt összegének felszámításával.

[9] A felperes az elsődleges kereseti kérelmét az alperes határozatának lényeges alaki hiányosságára hivatkozással terjesztette elő. A másodlagos kereseti kérelmeket érintő érvelése körében azt állította, hogy az alperes az egyes megállapítások tekintetében nem tisztázta megfelelően a tényállást és nem indokolta meg a határozatát; a részlegesen tisztázott tényekből pedig téves és iratellenes következtetéseket vont le, melyből eredően döntése jogszabálysértő. Az alperes megsértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (1)-(2) bekezdéseit, 81. §-át is; nem megfelelően értelmezte az Mvt. 2. § (2) bekezdését, az Mvt. 40. § (2) bekezdését, az Mvt. 82. § (1) bekezdését, valamint a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés c) pontját és (5)-(6) bekezdéseit.

[10] Az alperes védíratában a felperes keresetének elutasítását kérte, fenntartva határozatában foglalt érveket, ténybeli és jogi indokokat.

A bíróság döntése és jogi indokai

[11] A bíróság a felperes keresetét részben találta alaposnak, ezért az alperes határozatát az 1. pontban foglalt kötelezéssel érintett, valamint a munkavédelmi bírságot kiszabó részében megsemmisítette, és az alperest e körben új eljárás lefolytatására kötelezte; ezt meghaladóan a keresetet elutasította; az alperest kötelezte 412.750 forint perköltség megfizetésére.

[12] A bíróság a határozat semmisségét alaki okból nem találta megállapíthatónak; a felperes tűzvédelmi szakképzettséggel összefüggésben kifogásolt jogsértésre hivatkozását pedig, mivel az meg nem engedett keresetkiterjesztésnek minősült, nem vizsgálta. Megállapította, hogy a felperes a keresetindítási határidőben a szakképzettséggel kapcsolatban csak az emelőgépkezelői képzettség körében fogalmazott meg érvelést, így a perben a munkavállalók képzettségével összefüggésben csupán ez volt érdemben vizsgálható.

[13] A bíróság az alperes Ákr. 62. § (1) bekezdése szerinti tényállás-tisztázási kötelezettségével, valamint az Ákr. 81. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségével kapcsolatosan rámutatott arra, hogy a kialakult gyakorlat szerint a bírósági vizsgálat tárgyát képező közigazgatási döntés valós indokait a felperesnek a közigazgatási eljárásban kell megismernie, a hiányzó indokolás a perben nem pótolható (Kfv.I.35.122/2016/6., Kfv.I.35.224/2016/6.). A perben előadott érdemi alperesi nyilatkozatok alkalmatlanok arra, hogy kijavítsák, kiegészítsék a felperes által támadott határozatot, részben azért, mert e nyilatkozatok a határozathozatalhoz képest időn túliak, részben azért, mert perbeli szerepük más (Kfv.VII.37.758/2011/5., Kfv.II.39.209/2011/5., Kfv.V.35.697/2014/5., Kfv.III.35.425/2015/7., Kfv.III.35.423/2015/6., Kfv.V.35.379/2017/4.); az ügy érdemére kiható jogszabálysértésnek minősül az előbbiektől szerinti indokolási kötelezettség megsértése (Kfv.I.35.196/2016/4.).

[14] Az alperes határozatának 1. pontja tekintetében a bíróság az EBSZ mellékletének 5.1. pontjában megkövetelt, az emelőgép kezeléséhez szükséges gépkezelői jogosítvány vizsgálata során megállapította, hogy az alperes a néhai munkavállalók szakképzettségének hiányát tényként rögzítette, és megjelölte a megsértett jogszabályi rendelkezéseket, ám döntésének magyarázatát nem adta meg. Nem mutatta be, hogy a már a megelőző eljárásban is rendelkezésre álló bizonyítékokat az irányadó jogszabályi rendelkezések mentén miként értékelte, azokat milyen okból nem fogadta el. A döntés indokolásbeli hiányosságait az alperes a védiratában igyekezett pótolni, azonban ezt a bíróság – a fentebb kifejtett bírói gyakorlatra tekintettel – nem vette figyelembe, és azt állapította meg, hogy az alperes a határozat 1. pontjában előírt kötelezéshez kapcsolódóan az indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Ezt a bíróság az ügy érdemére kiható jogszabálysértésnek tekintette, melyre figyelemmel a döntést ebben a részében megsemmisítette, és az Ákr. 81. § (1) bekezdésében előírt teljes körű indokolási kötelezettségének teljesítése, kiemelten a felperes által már a megelőző eljárásban előterjesztett bizonyítékok értékelésének elvégzése érdekében az alperest új eljárásra kötelezte.

[15] A bíróság a munkabaleset idején hatályos Mvt. 54. § (7) bekezdésének *h)* pontjára tekintettel nem tudta elfogadni felperesnek a megrendelő felelősségére történő hivatkozását. Az Mvt. 42. § *b)* pontja, 44. § (1) bekezdése, továbbá az SzCsM-EüM együttes rendelet 4. számú melléklete I. részének 19.1., 19.2. alpontjai és III. részének 5.3. alpontja alapján, valamint az Mvt. 56. §-át és az EüM rendelet 3. § (3) bekezdését, 4. § (6) bekezdését, 5. § (1) bekezdését is értékelve nem találta alaposnak azt a felperesi érvelést sem, hogy az ollós emelő magas korlátokkal való ellátottsága megfelelne a leesés elleni védelem biztosításának.

[16] A munkavédelmi bírság alkalmazását vizsgálva a bíróság rámutatott arra, hogy a munkavédelmi ellenőrzés során feltárható számos jogszabálysértés között lehet olyan munkáltatói mulasztás, amely más – például az összehangolási kötelezettséget elmulasztó – személy mulasztásával együtt vezet valamilyen súlyos következményhez, ezért az Mvt. 82. § (1) bekezdésében szereplő vagylagosságot nem lehet úgy értelmezni, hogy egy munkabaleset

kapcsán csakis egy személyre lehet kiszabni munkavédelmi bírságot. Az Mvt. 82. § (1) bekezdéséből nem vezethető le az sem, hogy csakis azon kötelezettségszegések alapján lehet kiszabni munkavédelmi bírságot, amelyek a súlyos munkabaleset eredői voltak. A szankció jogalapját megalapozza bármely olyan munkáltatói magatartás, amely az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítése elmulasztásának minősül, amellyel a munkáltató a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti. Kiemelte a bíróság azt is, hogy vannak olyan munkáltatói mulasztások, amelyeket a jogszabály eleve súlyos veszélyeztetésnek minősít, de az Mvt. 82. § (2) bekezdése erre példálózó jellegű felsorolást is tartalmaz. A perbeli esetben az alperes a súlyos veszélyeztetést az Mvt. 82. § (2) bekezdés *d)* pontjának *da)* alpontjaira, *e)* és *g)* pontjaira, 44. § (1) bekezdésére és 51. § (3) bekezdésére hivatkozva állapította meg, és annak alapjaként négy kötelezettségszegést jelölt meg, amelyek közül három az Mvt. 82. § (2) bekezdésében is nevesített súlyos veszélyeztetést jelentett.

[17] A bíróság a munkavédelmi bírság kiszabására vonatkozó határozatrészt mindezek mellett is érdemi felülvizsgálatra alkalmatlannak találta. Az Mvt. 82. § (5) bekezdésében felsorolt szempontokat értékelve megállapította, hogy a bírságra vonatkozó szorzók, a bírság mértékét csökkentő vagy növelő tényezők meghatározása mellett a Korm. rendeletben az is kifejezésre jut – különösen az *a)*-*c)* és *f)* pontok esetében –, hogy a jogalkotó a munkavédelmi bírság kiszabása körében egyaránt értékelní kívánta a veszélyeztetés kialakulásához vezető körülményeket, mulasztásokat (más mulasztásait is), valamint az adott veszélyeztetés következményeit. Így a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés *c)* pontjában – azaz, ha a munkáltató mulasztása miatt halálos munkabaleset következett be – 20-szorosára emeli meg a munkavédelmi bírság mértékét, de e rendelkezés egyértelműen elvárja a 20-szoros szorzó alkalmazásához azt, hogy a halálos munkabaleset a munkáltató mulasztása miatt következzen be, vagyis ok-okozati összefüggésnek kell fennállnia a munkáltató konkrét mulasztása és a halálos munkabaleset között. Ugyanígy a Korm. rendelet 5. § (5)-(6) bekezdései is csupán akkor zárják ki a mikro- és kisvállalkozásoknál a munkavédelmi bírság mértékének 0,8-szorosára, középvállalkozásoknál 0,9-szeresére csökkentését és a bírságmaximum alkalmazását, ha a munkáltató mulasztása miatt következett be a halálos munkabaleset.

[18] Az alperes a bírságszámítás levezetésére a Korm. rendelet szabályai szerint kialakított képletet alkalmazta, és ahhoz felhívta az általa irányadónak tekintett jogszabályhelyeket is, döntésében azonban a bírság számításának részletes magyarázatát nem adta, annak okszerű indokait kellő részletességgel nem fejtette ki, nem tűnt ki a döntéséből, hogy a felperes felelőssége a halálos munkabaleset bekövetkezéséért milyen okból volt megállapítható. A bíróság hangsúlyozta azt is, hogy az adott szorzó alkalmazásához nem elegendő a mulasztás ténye, hanem az okozati összefüggés feltárása, bemutatása is szükséges. Önálló tényállási résznek kell lennie a határozatban, ha a munkavédelmi hatóság az ún. következményes – így például a halálos munkabaleset következményére utaló – szorzót alkalmazza, és a kis- és középvállalkozások kedvezményét emiatt kizárja. Erre figyelemmel a bíróság sem volt abban a helyzetben, hogy megítélhesse a felperes ezzel kapcsolatos sérelmét, azt, hogy a mulasztás és a halálos munkabaleset közötti okozati összefüggés megjelölése igényelt volna-e az alperes részéről például szakértői bizonyítást. A határozat, amennyiben nem tartalmazza a bírság mértékének megállapításához szükséges tényállást, az azt megalapozó bizonyítékokat, abból nem követhető nyomon az a logikai folyamat, amelyből levezethető a határozat rendelkező része, sérti az Ákr. 81. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[19] Mivel a határozat a bírság mértékét meghatározó részében, a 20-szoros szorzó alkalmazása és a kis- és középvállalkozások kedvezmény szabályainak elvetése vonatkozásában érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan volt, a bíróság a határozat munkavédelmi bírságot kiszabó részét is megsemmisítette, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte,

míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A megismételt eljárásra előírta, hogy az alperes értékelje a megelőző eljárásban benyújtott, az emelőgép kezelésével összefüggő bizonyítékokat, ezt követően foglaljon állást abban, hogy a felperes – a tűzvédelmi szakképzettségre vonatkozó megállapítás érintetlenül hagyása mellett – pontosan milyen körben szegte meg a megfelelő képzettséggel rendelkező személyek foglalkoztatásával kapcsolatos munkavédelmi előírásokat. A munkavédelmi bírság kiszabása során az alperes köteles figyelembe venni, hogy a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdésében szereplő következményes szorzók alkalmazásához nem elegendő a mulasztás ténye, ahhoz a mulasztás és a következmény közötti okozati összefüggés feltárása is szükséges. Az alperesnek részletes, okszerű magyarázatát kell adnia annak, hogy a felperes által elkövetett mulasztások pontosan hogyan rendelhetők a szorzókhoz, a megállapított tényállás pedig a bírságemelő és -csökkentő tényezők alakulásához.

[20] A bíróság a perköltséget a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján határozta meg, és az alperest kötelezte a felperes perköltségének a megfizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdéséből kiindulva, az ügyvédi megbízási szerződésben rögzített összeget alapul véve határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[21] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte a felperes perköltségben történő marasztalása mellett.

[22] Az alperes a felülvizsgálati kérelem befogadása körében a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontját, *ad)* alpontját, valamint *b)* pontját jelölte meg, ez utóbbi ok fennállásának alátámasztására a Kúria Kfv.VII.45.216/2022/5., Kfv.VII.45.097/2023/6., Kfv.IV.37.745/2023/10., valamint Mfv.II.10.340/2014/4. számú döntéseitől való eltérésre hivatkozott.

[23] A felülvizsgálati kérelemben az alperes jogszabálysértésként a Kp. 78. § (2) bekezdését, az Mvt. 82. § (5) bekezdését és a Korm. rendelet 3-6. §-át jelölte meg.

[24] Az alperes álláspontja szerint a bíróság kirívóan súlyos eljárásjogi jogsértést követett el azzal, hogy terhére rótt a néhai munkavállalók szakképzettségének hiányát megállapító döntés indokolásának elégtelenségét, és emiatt azt megsemmisítette. Ezzel összefüggésben arra hívta fel a figyelmet, hogy a felperes a határozat 1. pontjában szereplő, a munka biztonságos végzésére vonatkozó szabályok közül a tűzvédelmi szakképzettség hiányával kapcsolatos megállapításokat nem is vitatta, így már önmagában e jogsértés is megalapozta a szakképzettségek meglétének hiánya miatti kötelezés alkalmazását. Emellett a felperes az ollós emelő kezeléséhez szükséges gépkezelői jogosítvány hiányát a hatósági eljárás során nem, csak a keresetében vitatta. Mivel e két hiányosság egymástól független, azok közül önállóan egy is megalapozta az 1. pontban leírt munkavédelmi kötelezettségszegést, ezért nem állt fenn olyan, az ügy érdemére kiható súlyos jogszabálysértés, amely indokolta volna a határozat e pontjának megsemmisítését.

[25] A néhai ...3 nevére kiállított dokumentumok a munkavállalót targonca vezetésére, az építőipari kismegkezelő jogosítványban megjelölt kismgépek és az építőgépkezelői

jogosítványban megjelölt gépek kezelésére jogosították fel. Az építőgépkészítő jogosítványban meghatározott „4221 szer. állvány” kódszám és gépcsoport meghatározás mobil szerelőállvány kezelésére jogosít, nem a 4211 kódszámú ollós emelőállványok gépcsoport kezelésére. Mindezek alapján a végzettséget igazoló okirat az ollós emelő kezelésére nem jogosította fel a munkavállalót, vagyis annak kezelésére nem rendelkezett képesítéssel. Ez olyan ténykérdés, amelynek körében a hatóságnak mérlegelési jogköre nem volt. A felperes által becsatolt okiratokkal igazolt végzettség nem felelt meg a jogszabályban elvárt és kógens módon nevesített végzettségnek, ezt a felperes sem vitatta a hatósági eljárás során; a felperes, még ha be is csatolta a hivatkozott dokumentumokat, nem állított olyat, hogy az feljogosította volna a munkavállalókat a tevékenység végzésére, erre csupán a perben hivatkozott; e körben az alperes a Kfv.VII.45.097/2023/6. számú döntés elvi tartalmát hívta fel. Kiemelte azt is, hogy amennyiben egy jogszabály konkrétan, egyértelműen és kógens módon határoz meg egy adott tevékenység gyakorlásához szükséges végzettséget, akkor nincs helye mérlegelésnek. A hatóság a jogszabályhoz kötve volt, annak tartalmát nem értékelhette saját belátása szerint, így amennyiben a benyújtott okirat szerinti végzettség nem felelt meg a jogszabályban meghatározott végzettségnek, az automatikusan kizárta a tevékenység jogszerű végzését, és megalapozta annak megállapítását, hogy a munkavállaló nem rendelkezett a megfelelő végzettséggel. Mindezek alapján az alperes nem volt köteles részletesen megindokolni, illetve tartalmi elemzésekbe bocsátkozni a tekintetben, hogy a becsatolt 4221 kódszámú, mobil szerelőállvány kezelésére jogosító végzettség miért nem hatalmazta fel a munkavállalót a 4211 kódszámú, ollós emelőállványok gépcsoport kezelésére, elegendő volt annak megállapítása, hogy az „ügyfél” nem rendelkezett az előírt végzettséggel, így a tevékenységet nem folytathatta volna jogszerűen.

[26] Az alperes érvelése szerint jogsértő módon róta a terhére a bíróság azt is, hogy nem tárta fel a felperes egyes mulasztásai és a halálos munkabaleset közötti összefüggést megalapozó tényeket és azok magyarázatát. A tényállásból megállapítható, hogy a halálos munkabaleset amiatt következett be, mert az ... három fő munkavállalója által működtetett híddaru az útvonalában felállított ollós emelőt felborította, így az abban tartózkodó személyek a betontalajra estek. A határozat megfelelően rögzítette a felperes egyes mulasztásai és a halálos munkabaleset közötti összefüggést megalapozó tényeket, hiszen a határozat indokolása az 1., 3. és 5. pontokban leírt kötelezések alapjaként azt rögzítette, hogy a két elhunyt munkavállaló nem rendelkezett az ollós emelő kezelésére jogosító gépkezelői jogosítvánnyal és a tűzzárási munkálatok elvégzésére jogosító tűzvédelmi szakvizsgával, nem részesültek munkavédelmi oktatásban, mindezek mellett úgy végeztek fokozott baleseti veszéllyel járó tevékenységet, hogy az annak előfeltételeként előírt munkaköri alkalmassági vizsgálatokon sem vettek részt. A tevékenység végzésére vonatkozó végzettségek, a munkavédelmi oktatás, továbbá a munkaköri alkalmassági vizsgálat hiányában a munkavállalók egyáltalán nem végezhetek volna tűzzárási munkákat, illetve az ollós emelőt sem kezelhették volna. A szabályok betartása esetén ott sem lehettek volna a csarnokban, amikor az ... munkavállalói a híddaruval megkezdték a tehermozgatási tevékenységet. Így a felperes által megvalósított szabálytalanságok, mulasztások közrehatottak a baleset bekövetkeztében, az ok-okozati összefüggés tehát megállapítható.

[27] Az alperesi határozat azt is tartalmazta, hogy az építési munkálatokhoz szükséges fejjvédő sisakot, valamint a leesés elleni védelmet nyújtó egyéni védőeszközt, azaz a hevederzetet, a felperes nem biztosította a munkavállalók részére, holott ezek kulcsfontosságú egyéni védőeszközök a magasban végzett munka során. A halálos kimenetel bekövetkeztében közrehatott a védőeszközök teljes hiánya, amelyek birtokában az nagy valószínűséggel megelőzhető lett volna. Nem volt ezért szükséges külön bizonyítani a halálos baleset és a végzettségek, a munkavédelmi oktatás, a munkaköri alkalmassági vizsgálat, továbbá a védőeszközök hiánya közötti okozati összefüggés fennállását, figyelemmel arra, hogy az

oksági kapcsolat a köztudomású tények alapján, illetve a mindennapi tapasztalatok szerint nyilvánvalónak tekinthető. A bíróság által elvárt ok-okozati összefüggések ilyen szintű feltárása már a nyomozóhatóság körébe tartozik, ilyen követelményt az alperessel szemben a munkavédelmi előírások sem tartalmaznak.

[28] Az alperes álláspontja szerint a bíróság jogsértő módon értelmezte a Korm. rendelet bírság kiszabására vonatkozó szabályait is az ítélet [122]-[124] bekezdéseiben, valamint [130] bekezdésében. A bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a munkavédelmi bírság 2012. január 1. napjától nem minősül mérlegelési jogkörben hozott határozatnak. Ezen időpontot megelőzően a munkavédelmi hatóság az Mvt. 82. § (3) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében, szabadon határozhatott a munkavédelmi bírság összegéről, azonban 2012. január 1. napjával módosult az Mvt. 82. § (5) bekezdése és hatályba lépett a Korm. rendelet is. A módosítás indokát is figyelembe véve egyértelmű, hogy hiába tartalmaz felsorolásszerűen az Mvt. 82. § (5) bekezdése mérlegelési körülményeket, mivel azokat a jogalkotó kizárólag „elveknek” nevezte és a végrehajtási rendeletben a munkavédelmi hatóság helyett maga a jogalkotó döntötte el, hogy ezen mérlegelési körülményekhez milyen szorzószám tartozik. Utalt e körben a 2/2015. (XI. 23.) KMK véleményre is, amely szerint a közigazgatási határozat nem minősül mérlegelési jogkörben hozott határozatnak, amennyiben a hatóság a határozathozatalhoz szükséges bizonyítékok értékelése alapján döntési lehetőségeket nem biztosító jogszabály alkalmazásával dönt. Jelen esetben az Mvt. 88. § (2) bekezdés *d)* pontja felhatalmazta a Kormányt, hogy rendeletben állapítsa meg a munkavédelmi bírság mértékét és a kiszabására vonatkozó részletes szabályokat, amit a Korm. rendeletben meg is tett. Ennek 4. §-a alapján a munkavédelmi bírság összege három tényezőtől áll: a súlyosan veszélyeztetett munkavállalók száma alapján megállapított alapösszegből, az 5. § szerinti szorzókból és a 6. § szerinti emelési és csökkentési lehetőség alkalmazásából. Ez alapján nincs és nem is volt lehetőség szubjektív mérlegelési körülmények figyelembevételére, mivel ezt az Mvt. felhatalmazása alapján kiadott Korm. rendelet nem teszi lehetővé.

[29] Végül az alperes kifogásolta a perköltség megállapítását is. Álláspontja szerint a felperes 50%-os pervesztességét figyelembe véve a bíróság túlzott mértékben állapította meg a felperesnek járó perköltséget, sőt, az alperest terhelő perköltség megállapításának nem is lett volna helye, hiszen – a Kp. 35. §-ához fűzött kommentár szerint –, ha sem a pernyertesség-pervesztesség arányában nincs érdemi különbség, minden fél a saját perköltségét viseli. A bíróság eljárása ezáltal ellentétes mind a Pp. rendelkezéseivel, mind a kialakult bírósági gyakorlattal, amely eltérés indokát nem adta meg a bíróság, így a perköltség megállapítása is súlyosan jogszabálysértő.

[30] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és az alperes marasztalását kérte az elsőfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére kötelezése mellett. Ügyvédi költségeként az IM rendelet 3. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjaiban, valamint (4) bekezdésében meghatározott mértékű munkadíjat kérte megállapítani azzal, hogy a felperesi képviselő általános forgalmi adó megfizetésére köteles. Ehhez költségjegyzéket is csatolt, amelyben 2.600.000 forint + áfa összegű ügyvédi költséget számított fel.

[31] A felperes szerint a végzettség kérdésköre tekintetében az alperes tévesen állította azt, hogy a balesetet szenvedett munkavállalók egy ollós emelőállványt használtak, amelyre a 4211 kódszámú jogosítvány lenne szükséges. A munkavállalók által használt eszköz ugyanis egy mobil szerelőállvány volt, amelynek működtetésére az egyik munkavállaló megfelelő szakképességgel rendelkezett a 4221 kódszámú jogosítvány birtokában [a közúti közlekedési ágazatban használt gépek kezelőinek képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 54/2021. (XI. 5.) ITM rendelet 1. számú melléklet]. Ezen felül a balesetben elhunyt munkavállalók munkaköre

nem tartozott a BM rendelet 1. számú mellékletében felsorolt munkakörökhöz és foglalkozási ágakhoz, emellett a munkavállalók olyan részfeladatokat végeztek, amelyek tűzvédelmi szakvizsgáláshoz nem kötöttek és nem engedélykötelesek, így a szakképzettség hiánya a tűzzárási képzettség hiánya miatt sem állapítható meg.

[32] Az okozati összefüggések kérdéskörében a felperes azt emelte ki, hogy az alperes által felhozott – vélt vagy valós – kötelezettségszegéseknek a halálos eredmény tekintetében semmilyen relevanciája nem volt, ebből következően nincs kimutatható oksági kapcsolat a halálos baleset és az alperes által sérelmezett tételek között, így a bírság kiszabása e körben önmagában jogszabálysértő. Az alperesnek téves azon álláspontja, mely szerint a munkavállalók élete megmenthető lett volna, ha hevederrel a felboruló mobil szerelőállványhoz vannak rögzítve, a munkavédelmi előírásoknak megfelelően és sisakot viselnek. A felperes szerint e sajnálatos baleset egyfelől ily módon sem lett volna megelőzhető, másfelől pedig ennek eldöntése a perben szakkérdésnek tekintendő, így az alperes ilyen állítása esetén szakértő bevonása lett volna szükséges.

[33] A felperes továbbra is hivatkozott ezzel összefüggésben az Mvt. 40. § (1) és (2) bekezdésére, és ennek kapcsán a Győri Ítéltábla Mf.30.018/2021/9. számú határozatára. Az alperes a határozata hiányosságait a peres eljárásban próbálta pótolni, erre azonban nincs jogszabályi lehetőség. A baleset harmadik személy elháríthatatlan és előre nem látható közrehatása okán következett be, amely a legfejlettebb és legkörültekintőbb óvintézkedések és eszközök alkalmazásával sem lett volna elkerülhető, mivel azt a harmadik személy munkavállalójának kizárólagos és önkényes magatartása okozta. Ebből adódóan indifferens, hogy az elhunyt munkavállalók milyen képesítéssel, védőfelszereléssel, engedéllyel végezték a munkát, mert ezt a balesetet, függetlenül attól, hogy van-e rajtuk védőfelszerelés, nem tudták volna túlélni. Erre figyelemmel nem annak van jelentősége, hogy a felperes munkavállalói végezhettek volna-e munkát, hanem annak, hogy a hatóság által megállapított szabályszegések és a bírság mértékének meghatározása során figyelembe vett körülmények között van-e okozati összefüggés. A bíróságnak tehát ebben az ügyben nem azt kell vizsgálnia pusztán, hogy az említett munkavédelmi szabályszegések megvalósultak-e, hanem azt is, hogy a megállapított munkavédelmi szabályszegések és a tragikus végkifejlett között található-e logikai kapcsolat. Amennyiben nem, úgy a határozat nem lehet megalapozott teljes egészében.

[34] A jogerős ítéletben megállapított perköltség körében a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes peresztesnek volt tekintendő azáltal, hogy új eljárásra kötelezte a bíróság, ezért köteles a perköltség megfizetésére; a perköltség nem volt eltúlzott, mivel amennyiben a 80.000.000 forint összegű pertárgyértéket vették volna alapul, megbízási szerződés nélkül az IM rendelet alapján jóval magasabb ügyvédi munkadíj járt volna.

[35] A felperes szerint a felülvizsgálati kérelem befogadása nem volt indokolt, mivel nem sérült az alperes alapvető eljárási joga és az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés sem történt. Az alperes valójában nem tett eleget az alapügyben a tényfeltárási kötelezettségének, melyből eredően a bírósági eljárás során ismételten szükséges volt a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésére felhívni.

A Kúria döntése és jogi indokai

[36] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – nem megalapozott.

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja és *b)* pontja alapján fogadta be, tekintettel arra, hogy az alperes által állított, az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegés olyan kétséget ébresztett a felülvizsgálni kért jogerős határozat helytállósága tekintetében, hogy az további érdemi vizsgálat nélkül nem volt megítélhető (Kfv.II.38.030/2021/2., Kfv.I.35.472/2022/3., Kfv.V.35.285/2023/2., Kfv.V.35.008/2024/2., Kfv.VII.37.526/2024/2.), továbbá mert a felperes által megjelölt Kfv.VII.45.097/2023/6., Kfv.IV.37.754/2023/10. és Mfv.II.10.3440/2014/4. számú kúriai határozatoktól való eltérés körében előadottak szintén megalapozták a befogadást. Itt utal arra a Kúria, hogy az alperes által a Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja körében megnevezett további, a Kfv.VII.45.216/2022/5. számú kúriai döntéstől való eltérés nem volt vizsgálható, tekintettel arra, hogy azt az alperes a Kp. 78. § (4) bekezdésével összefüggésben hívta fel, a Kp. 78. § (4) bekezdésének megszegését ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmében felsorolt jogszabálysértések között nem szerepeltette, azzal kapcsolatosan kizárólag a befogadhatóság körében nyilatkozott. A Kúria gyakorlata egységes a tekintetben, hogy nem fogadja be a felülvizsgálati kérelmet, ha a fél a felülvizsgálati kérelemben megjelöltektől eltérő indokra alapítja a befogadási kérelmet [a felülvizsgálati kérelem befogadásának egyes kérdéseiről szóló 2/2024. (XII. 3.) KK vélemény 5. pont].

[38] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül, ezért azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet sérti-e a felülvizsgálati kérelem érdemi részében jogszabálysértésként megjelölt Kp. 78. § (2) bekezdését, Mvt. 82. § (5) bekezdését és a Korm. rendelet 3-6. §-át; továbbá, hogy a jogerős ítélet valóban eltér-e a Kúria közzétett határozataitól.

[39] A Kp. 78. § (2) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli. A közigazgatási per sajátosságára tekintettel a bizonyítékok mérlegelése akkor helytálló, ha azokat a bíróság nemcsak a törvényi tényállással, hanem a megelőző eljárásban megállapított tényállással is összeveti, és ezután vonja le a döntéshez szükséges következtetéseket (Kf.VII.39.038/2020/4., Kfv.III.45.111/2021/4.). Az alperes e szabály megsértését – a határozata 1. pontjához kapcsolódóan – azért állította, mert szerinte a bíróság a megelőző eljárás lefolytatását nem értékelte jogszerűen, holott a hatóság az eljárás során a néhai munkavállalók szakképzettségének hiányát az Ákr. szabályainak betartásával, a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján vizsgálta, és határozatát e tekintetben meg is indokolta [Ákr. 62. § (1) bekezdése és 81. § (1) bekezdése]. Ennek kapcsán hivatkozott a Kfv.VII.45.097/2023/6. számú kúriai döntés elvi tartalmától való eltérésre is, mely szerint a bíróság a foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés időpontjához közeli időben megtett nyilatkozatokhoz és a feltárt tényekhez képest a közigazgatási eljárásban és a perben később tett, a korábbival ellentétes előadást általában, az eltérés észszerű indokának megjelölése nélkül nem fogadja el perdöntőnek; a tényállás megállapításánál azt a nyilatkozatot veszi figyelembe, amelyet a nyilatkozó fél a per eldöntése szempontjából releváns eseményhez közelebb eső időben befolyásmentesen tett.

[40] A Kúria mindezekkel összefüggésben arra mutat rá, hogy az Ákr. 62. §-ában rögzített tényállás-tisztázási kötelezettség – amely a hivatalbóliség (officialitás) elemeként az Ákr. 3. §-ában is megfogalmazást nyert – a megalapozott döntés előfeltétele, melynek során a hatóságnak a vizsgált ügyben alkalmazandó jogszabály(ok) szempontjából jelentőséggel bíró, azaz jogilag releváns tényeket kell feltárnia. A tényállás-tisztázási kötelezettséghez szorosan kapcsolódik a hatóság indokolási kötelezettsége, mivel az Ákr. 81. § (1) bekezdése előírja, hogy a hatósági döntésnek tartalmaznia kell – egyebek mellett – a megállapított tényállásra, a bizonyítékokra, a szakhatósági állásfoglalás indokolására, a mérlegelés és a döntés indokaira,

valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölésére is kiterjedő indokolást. Ugyanakkor a megfelelően indokolt hatósági döntéshez való jog része az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjognak is. Az ügyfeleknek joguk van ahhoz, hogy az ügyükben hozott határozat indokait megismerhessék, vagyis a hatóságnak a döntését megfelelően meg kell indokolnia. Az Alkotmánybíróság 3311/2018. (X. 16.) AB határozata szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog magában foglalja mindenkinek a jogát arra, hogy – egyebek mellett – a hatóságok döntéseiket indokolják. A tisztességes eljáráshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül.

[41] E szabályozás alapján a hivatalból megindított munkavédelmi eljárásban az alperesnek a tisztességes hatósági eljárás követelményének való megfelelés érdekében valamennyi releváns tényállási elemet fel kellett tárnia, a tényállást és a megállapításához alapul vett bizonyítékokat a határozata indokolásában rögzítenie, majd az alkalmazott jogszabályok alapján értékelnie is kellett. Tekintettel arra, hogy a határozat indokolásának 1. pontjában az alperes a halálos munkabalesetet szenvedett munkavállalók által használt ollós emelőállvány kezeléséhez szükséges gépkezelői jogosítvány hiányát állapította meg, a tényállásban minimálisan rögzítendő lett volna, hogy milyen gyártmányú és típusú volt az emelőállvány, erre vonatkozóan a felperes által milyen okiratok kerültek megküldésre és az indokolásban az alperesnek számot kellett volna adnia arról is, hogy a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok közül melyeket, miként értékelt, amennyiben azokban szerepelt olyan bejegyzés, amely összefüggésbe volt hozható az adott típusú gép kezelésével, azt milyen okból nem találta megfelelőnek.

[42] Arra helyesen hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy mindez nem a hatóság mérlegelési körébe tartozó kérdés, mivel jogszabály határozza meg, hogy mely gépcsoportba tartozó munkagéphez milyen kódszámú gépkezelési jogosítvány szükséges. Ehhez azonban a határozatában fel kellett volna tüntetnie a fentebb felsorolt tényállási elemeket és meg kellett volna jelölnie azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyek alapján nem tartotta elfogadhatónak a felperes bizonyítékait. Mivel mindez elmaradt, a felperes a keresetében alappal sérelmezte a szakképzettség körében tett, a gépkezelői jogosítvány hiányára vonatkozó megállapítást.

[43] A fentiek alapján helytálló volt a bíróság részéről az Ákr. 62. §-a és 81. § (1) bekezdése megsértésének a megállapítása a határozat 1. pontjában rögzített, az emelőállvánnyal kapcsolatos szakképzettség hiánya körében. Ezzel összefüggésben rámutat a Kúria arra is, hogy jelen esetben a bíróság döntése nem a felperes jogszerűtlen eljárására, hanem az alperes tényállás-feltárási és indokolási kötelezettségének elmulasztására vezethető vissza, így az ügyazonosság hiánya miatt nem lehet irányadó az alperes által felhívott Kfv.VII.45.097/2023/6. számú határozat elvi tartalma sem, amely olyan hatósági eljárást követően született, amelyben a hatóság részéről jogszabálysértés nem volt megállapítható.

[44] Az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt további jogszabálysértések [Mvt. 85. § (2) bekezdése, Korm. rendelet 3-6. §-ai] a munkavédelmi bírság kiszabásával és összegével álltak összefüggésben. Az Mvt. 82. § (5) bekezdése szerint a munkavédelmi bírságot a súlyos veszélyeztetést feltáró munkavédelmi hatóság szabja ki. A munkavédelmi hatóság a munkavédelmi bírság összegének megállapításánál a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben meghatározott szempontok mellett mérlegeli a megsértett jogszabályi előírások számát [a] pont]; a veszélyeztetés várható következményeit [b] pont]; a sérülés és az egészségkárosodás mértékét [c] pont]; a munkáltató vagy a 40. § (2) bekezdésében meghatározott összehangolási kötelezettséget elmulasztó személy vagy szervezet által foglalkoztatott munkavállalók számát és éves nettó árbevételét vagy mérlegfőösszegét [d] pont]; a határértékkel jellemzett kóroki tényezőkre megadott határérték

túllépése mértékét [e] pont]; valamint a bírság kiszabására okot adó veszélyeztetés kialakulásához vezető egyéb mulasztás személyi és tárgyi körülményeit [f] pont].

[45] A Korm. rendelet 3. § (1)-(2) bekezdései szerint a munkavédelmi bírság összege százezer forinttól – az 5. § (5) bekezdésében meghatározott kivétellel – százmillió forintig terjedhet. A munkavédelmi bírság alapösszege a súlyosan veszélyeztetett munkavállalónként százezer forint. A 4. § a)-c) pontjai értelmében a munkavédelmi bírság mértéke a 3. § (2) bekezdésében meghatározott alapösszeg, az 5. §-ban alkalmazandó szorzók alapján és a 6. § szerinti emelési és csökkentési lehetőség figyelembevételével kerül kiszámításra. Az 5. § (1) bekezdés a)-c) pontjai szerint a munkavédelmi hatóság a hatósági eljárás során 2–4 munkavédelmi normasértés esetén 1,5-szeresére; 5–7 munkavédelmi normasértés esetén 2-szeresére; 8 vagy annál több munkavédelmi normasértés esetén 3-szorosára emeli meg a munkavédelmi bírság mértékét. Az 5. § (2) bekezdés a)-d) pontjai alapján, ha a munkavédelmi hatóság a hatósági eljárás során azt állapítja meg, hogy a munkavállaló súlyos veszélyeztetésének időtartama bizonyítottan egy óránál tovább fennállt, 1,3-szeresére; nyolc óránál tovább fennállt, 1,5-szeresére; egy hétnél tovább fennállt, 3-szorosára; egy hónapnál tovább fennállt, 10-szeresére emeli meg a munkavédelmi bírság mértékét. A (3) bekezdés kimondja, hogy ha a munkáltató mulasztása miatt munkabaleset vagy egészségkárosodás következett be, 3-szorosára [a] pont]; súlyos munkabaleset – kivéve halálos munkabaleset – következett be, 10-szeresére [b] pont]; halálos munkabaleset következett be, 20-szorosára [c] pont] emeli meg a munkavédelmi hatóság a munkavédelmi bírság mértékét. A (4) bekezdés szerint, ha a munkavédelmi hatóság korábbi hatósági eljárása során feltárt súlyos veszélyeztetés miatt a hatósági ellenőrzést megelőző három éven belül egy alkalommal a munkáltatóval szemben végleges döntésében munkavédelmi bírságot szabott ki, akkor az új munkavédelmi bírság mértékét 1,5-szeresére emeli meg. Minden további, három éven belül végleges döntésben kiszabott munkavédelmi bírság esetén az ismétlődő jogsértés miatt, ezen bekezdés szerint a legutóbb alkalmazott szorzó bírságonként megduplázódik. Az (5) bekezdés kimondja, hogy a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerinti mikro- és kisvállalkozás vagy természetes személy munkáltató munkavédelmi normasértése esetén a munkavédelmi bírság mértéke 0,8-szeresére csökken, és legfeljebb 25 millió forintig terjedhet; középvállalkozás munkáltató munkavédelmi normasértése esetén a munkavédelmi bírság mértéke 0,9-szeresére csökken, és legfeljebb 50 millió forintig terjedhet. A (6) bekezdés szerint az (5) bekezdés nem alkalmazható, ha a munkáltató mulasztása miatt halálos munkabaleset következett be.

[46] Az alperes a fenti szabályok megsértését azért állította, mert szerinte a bíróság alaptalanul róta azok alapján a terhére, hogy a felperes egyes mulasztásai és a halálos munkabaleset közötti okozati összefüggést megalapozó tényeket nem tárta fel, és jogsértő módon értelmezte a Korm. rendelet bírság kiszabására vonatkozó rendelkezéseit is. Ezzel összefüggésben a Kúria megállapította, hogy az Mvt. 82. § (5) bekezdése kapcsán a bíróság és az alperes által adott értelmezés lényegében nem tért el egymástól, a bíróság ugyanis az ítélet [121]-[124] bekezdéseiben alapvetően azt hangsúlyozta, hogy a Korm. rendeletben megállapított szorzók, valamint a bírságnövelő- és csökkentő tényezők alkalmazása során sem lehet eltekinteni az Mvt. 82. § (5) bekezdésében kifejezésre jutó „szemlélettől”; míg az alperes a felülvizsgálati kérelmében azt fejtette ki, hogy az Mvt. 88. § (2) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján meghozott kormányrendeletek [a jelenlegi Korm. rendelet, valamint a 2012. január 1. napjától hatályos, a munkavédelmi bírság mértékére és kiszabására vonatkozó részletes szabályokról szóló 273/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: rKorm. rendelet)] hatályba lépését követően az Mvt. 82. § (5) bekezdésében meghatározott felsorolás a bírságkiszabás mértékével kapcsolatos „elvnek” minősül csupán. Az alperes tehát „elvekként”, a bíróság pedig „szemléletként” tekintett az Mvt. e bekezdésében foglaltakra, de abban egyező volt az értelmezésük, hogy a munkavédelmi

bírság meghatározása során a Korm. rendeletben meghatározott alapösszeg és szorzók alkalmazásával kell a bírságösszeget meghatározni. A bíróság ezen felül az ítélet [122] bekezdésében úgy foglalt állást, hogy az Mvt. 85. § (5) bekezdésében felsorolt szempontokat a bírságnövelő- és csökkentő tényezők között kell értékelni. Tekintettel azonban arra, hogy e tényezők alkalmazását – amelyek kioltották egymást, így végeredményben a munkaügyi bírság végső összegét nem befolyásolták – a felperes a keresetében nem vitatta, ez a megállapítás az ítéletből, mint szükségtelen, mellőzendő, annak az ítéleti döntésre kihatása nem volt.

[47] A munkavédelmi bírságról rendelkező döntést a bíróság azért semmisítette meg, mert hiányolta az okozati összefüggés feltárását a felperes konkrét mulasztása és a halálos munkabaleset között, és emiatt az Ákr. 81. § (1) bekezdésében meghatározott indokolási kötelezettség megsértését róta az alperes terhére. Az alperesnek ezzel szemben az volt az érvelése, hogy a határozat 1., 3. és 5. pontjaiban rögzített munkavédelmi kötelezettségek elmulasztása miatt a felperes halálos balesetet szenvedett munkavállalói ott sem lehettek volna a csarnokban, amikor az ... munkavállalói a híddaruval megkezdték a tehermozgatási tevékenységet; a fenti szabálytalanságok és az egyéni védőeszközök (sisak, hevederzet) hiánya is egyértelműen az okozati összefüggés fennállását jelzi, ezért az oksági kapcsolat a köztudomású tények, mindennapi tapasztalatok alapján nyilvánvalónak tekinthető.

[48] A Kúria a jogerős ítéletben „következményes szorzókként” nevesített esetekben [Korm. rendelet 5. § (3) bekezdés *a*)-*c*) pontjai] osztotta a bíróság azon álláspontját, mely szerint a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése csak akkor alkalmazható, ha megállapítható a munkáltató munkavédelmi mulasztása és az abban rögzített eredmény (munkabaleset, egészségkárosodás, súlyos munkabaleset, illetve halálos munkabaleset) bekövetkezte között az oksági kapcsolat. A Korm. rendelet e rendelkezése ugyanis nem csupán a veszélyeztetés eredményét kívánja meg, hanem kifejezetten azt is, hogy az a „munkáltató mulasztása miatt” következzen be; amennyiben ezt a jogalkotó nem látta volna szükségesnek hangsúlyozni, elegendő lett volna részéről önmagában az eredmény megnevezése is. A hatályos jogszabályi megoldás ekképp nem hagy kétséget afelől, hogy a munkáltatót csak abban az esetben lehet a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése szerinti 3-szoros, 10-szeres, illetve 20-szoros bírságösszeggel sújtani, ha az okozati összefüggés az ott rögzített eredmény és a munkáltató mulasztása között fennáll.

[49] A perbeli esetben a nem vitatott tényállás szerint a halálos munkabaleset egy másik munkáltató munkavállalóinak tevékenysége folytán következett be, az alperes részéről az okozati összefüggés feltárása e körben nem volt mellőzhető. A bíróság helyesen foglalt állást arról, hogy az alperesnek a határozatban a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdésének *c*) pontjában rögzített 20-szoros szorzó alkalmazásának indokait mindenképpen fel kellett volna tüntetnie, e körben nem lehetett a „mindennapi tapasztalatokra” hagyatkozva mintegy nyilvánvalónak tekinteni a munkáltató mulasztása és a halálos eredmény közötti okozati összefüggést.

[50] Rámutat a Kúria arra is, hogy az okozati összefüggés feltárása nem azonosítható a hatóság mérlegelési tevékenységével, mert amennyiben annak feltételei fennállnak, a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése tekintetében nincs mérlegelési lehetőség, mindenképpen alkalmazandó az abban megjelölt szorzó. A hatóság csupán abban köteles állást foglalni, hogy a munkabaleset eredménye a megállapított munkavédelmi szabályszegés vagy mulasztás következménye-e, ami viszont nem a Korm. rendelet kötelező rendelkezéseinek alkalmazhatóságát, hanem a hatóság tényállás-tisztázási kötelezettségét [Ákr. 3. §, 62. §] és indokolási kötelezettségét [Ákr. 81. § (1) bekezdése] érinti. A Kúria itt emeli ki, hogy mindez – a bíróság álláspontjával szemben – nem követeli meg feltétlenül „önálló tényállási rész” felállítását, elegendő, ha a hatóság a már feltárt tényeket értékeli ebből a szempontból,

megjelölve azokat az okokat és érveket, amelyek alátámasztják a jogszabálysértések és a jogszabályban megjelölt következmények közötti logikai kapcsolatot (okozati összefüggést).

[51] Mivel az alperes ezen aspektusból a tényállást nem tárta fel, és a határozatában nem adott számot arról, hogy miért tartotta alkalmazandónak a felperessel szemben a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdésének c) pontját – amely a Korm. rendelet 5. § (5) bekezdésében rögzített kedvezményes szorzó számításba vételét is megakadályozta – helyesen állapította meg a bíróság hogy az alperes az indokolási kötelezettségét olyan mértékben szegte meg, amelyre tekintettel a határozat jogszerűsége érdemben nem volt felülvizsgálható. Erre figyelemmel jogerős ítéletnek az alperes által hivatkozott, a Kfv.IV.37.754/2023/10. számú ítélettől való eltérését sem lehetett megállapítani, mivel e határozatrész megsemmisítésével a jogilag jelentős tények értékelését előíró relevancia elve nem sérült. Ez a jogszabálysértés az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, határozata fent megjelölt hiányosságait az alperes a közigazgatási perben nem pótolhatta; mindez önmagában maga után vonja a támadott határozat megsemmisítését és az ügyben eljáró hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését.

[52] Kiemeli továbbá a Kúria azt is, hogy a következetes kúriai gyakorlat szerint, ha a közigazgatási bíróság olyan lényeges és súlyos jogszabálysértést állapít meg, amely miatt a határozat felülvizsgálatra alkalmatlan, akkor nincs helye az ítéletben a keresetlevélben hivatkozott anyagi jogszabálysértések vizsgálatának (Kfv.VI.37.026/2024/7., Kfv.III.37.388/2024/8.). Ezt alapul véve, a bírságot kiszabó határozatrész megsemmisítésére tekintettel sem lehetett azt vizsgálni, hogy egyébként a munkaügyi bírság alkalmazása során az alperes sértett-e további anyagi jogi rendelkezéseket. Ügyazonosság hiányában nem volt vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban az sem, hogy a bíróság eltért-e a Kúria Mfv.II.10.340/2014/4. számú határozatától. Amint arra a Kúria már több döntésében rámutatott, az ügyazonosság több tényező által befolyásolt, összetett jogfogalom, amelyet mindig esetről esetre kell vizsgálni (Kfv.III.37.106/2023/6., Kfv.III.45.291/2022/6., Kfv.III.45.120/2024/5.). Nem állapítható meg ügyazonosság eltérő anyagi jogi háttérű, azonos anyagi jogi háttér mellett eltérő kérelmet tartalmazó, vagy azonos anyagi jogi háttér mellett eltérő tényállású közigazgatási ügyek és azok alapján indult közigazgatási jogviták között (Kfv.III.37.578/2023/7.). A referenciahatározatként hivatkozott Mfv.II.10.340/2014/4. számú ítéletében a Kúria még az rKorm. rendelet hatálya alatt hozott jogerős bírósági határozat felülvizsgálatát végezte el, amelyben fel sem merült a „következményes szorzó”, az Mvt. 82. § (5) bekezdésének alkalmazhatóságára is csupán az alperes hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében, de a Kúria a jogszabályi rendelkezés értelmezése körében nem tartotta szükségesnek állást foglalni.

[53] A felülvizsgálati kérelemben az alperes a jogerős ítélet perköltséggel kapcsolatos rendelkezésének jogszerűségét is vitatta, figyelemmel azonban arra, hogy ezzel összefüggésben jogszabálysértésként pusztán a Kp. 35. §-át, pontosabban az ahhoz fűzött kommentárt nevezte meg, amely a jelen pert érintően csak a polgári perrendtartás szabályaira utaló rendelkezés indokolását jelenti, konkrét jogszabálysértés megjelölése hiányában e hivatkozása érdemben nem volt vizsgálható [Kp. 115. § (1) bekezdés].

[54] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdését alkalmazva – az indokolás jelzett pontosításaival – hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[55] *Amennyiben a jogszabály a munkavédelmi bírság mértékét a munkáltató mulasztása miatt bekövetkezett baleset súlyossága függvényében további szorzók alkalmazásával rendeli meghatározni, a hatóságnak a munkavédelmi bírságot kiszabó határozatát abból a szempontból is meg kell indokolnia, hogy miként hozható összefüggésbe az elmulasztott munkavédelmi intézkedés a munkabaleset eredményével.*

Záró rész

[56] A pernyertes felperes a felülvizsgálati eljárásban 2.600.000 forint költséget számított fel, amelynek alapjaként az IM rendelet 3. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjára, valamint (4) bekezdésére hivatkozott, mely rendelkezések a pertárgyérték alapul vételével számítandóak. Az IM rendelet 3. § (4) bekezdése szerint a munkadíjat eljárási szakaszonként külön kell megállapítani. A másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban a pertárgy értékeként a fellebbezésben, felülvizsgálati kérelemben vitatott összeget kell alapul venni. Jelen esetben a közigazgatási határozattal szemben indított jogvitában a felülvizsgálati kérelemben vitatott összeg pontosan nem állapítható meg – a felperes már a keresetlevelében sem támadta valamennyi, a munkaügyi bírság alapjául szolgáló kötelezését – így a vitatott jogszabálysértés sajátosságai miatt az eljárás tárgyának értékét pontosan meghatározni nem lehetett, ebből eredően a pertárgy értékéhez kötött perköltség meghatározására nem volt lehetőség. A Kúria, tekintettel arra, hogy a felperes olyan adatot nem közölt, amely alapján az IM rendelet 3. § (2) bekezdésében rögzített – a pertárgyérték hiányában számítandó, a teljesített órák számához igazodó, óraszám alapú – perköltség összegét meg lehetett volna határozni, perköltséget megállapítani nem tudott, azt, a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdése alapján felszámítani elmulasztottként értékelte, amelyet a fél javára nem lehetett figyelembe venni.

[57] A Kúria a felülvizsgálati eljárás feljegyzett illetékéről úgy rendelkezett, hogy az az állam terhén marad, figyelemmel arra, hogy az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján teljes személyes illetékmentességet élvez. Az állam terhén maradó illeték összegét a bíróság – ugyancsak a meghatározhatatlan pertárgyértékből kiindulva – az Itv. 39. § (3) bekezdés *d)* pontja szerinti pertárgy értéket alapul véve állapította meg az Itv. 50. § (1) bekezdés szerinti mértékben.

[58] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § *d)* pontja zárja ki.

[59] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 99. § (3) bekezdése folytán irányadó Kp. 77. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2025. december 3.

Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s. k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s. k. bíró, Dr. Kovács András s. k. bíró, Dr. Varga Eszter s. k. bíró